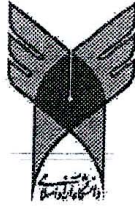

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

مجلس شورای اسلامی ایران

به نام خدا

مشور اخلاق پژوهش

بیاری از خداوند سبحان و اعتماد بر این که عالم محضر خداست و بهاره نامگر بر احوال انسان در مشور پاسب داشت مقام بلند دانش و پژوهش و نظریه انجمن
پایگاه دانشگاه و استلای فرهنگ و تمدن بشری، نادانشجویان و اصحاب بیات علمی و اندکهای دانشگاه آزاد اسلامی مشهد می گردیم اصول زیر را در انجام
غایات های پژوهشی بد نظر قرار داده و از آن تعهد می کنیم:

- ۱- اصل برکت: التزام بر برکت جویی از حرکت و رفتار غیر خدای و اعلام موضع نسبت به کسانی که حوزه علم و پژوهش را به سلبه های غیر علمی می آیدند.
- ۲- اصل رعایت انصاف و امانت: تمهید به اجتناب از حرکت جانب داری غیر علمی و صداقت از اسوال، تجسرات و مصالح در اختیار.
- ۳- اصل ترویج: تمهید به رواج دانش و امانت به نتایج تحقیقات و انتقال آن به همکاران علمی و دانشجویان به غیر از مواردی که منع قانونی دارد.
- ۴- اصل احترام: تمهید به رعایت حریم نامحرمت ها و انجام تحقیقات در رعایت جانب تعهد و خودداری از حرکت حرمت شکنی.
- ۵- اصل رعایت حقوق: التزام بر رعایت کامل حقوق پژوهشگران و پژوهشگران (انسان، حیوان و نبات) و سایر صاحبان حق.
- ۶- اصل رازداری: تمهید به صیانت از اسرار و اطلاعات محرمانه افراد سازمان، آؤ کشور و کلیه افراد و نهادهای مرتبط با تحقیق.
- ۷- اصل شصیت جویی: تلاش در راستای پی جویی شصیت و وفاداری به آن و دوری از حرکت پنهانی مادی شصیت.
- ۸- اصل نالیکت مادی و معنوی: تمهید به رعایت کامل حقوق مادی و معنوی دانشگاه و کلیه همکاران پژوهش.
- ۹- اصل منع علمی: تمهید به رعایت مصالح ملی و در نظر داشتن پیشبرد و توسعه کشور در کلیه مراحل پژوهش.

دانشگاه آزاد اسلامی

واحد تهران مرکزی

دانشکده روانشناسی و علوم اجتماعی، گروه روانشناسی

پایان نامه برای دریافت درجه کارشناسی ارشد (MA)

گرایش: روانشناسی تربیتی

عنوان:

رابطه سبک های دلبستگی و نشانگان اختلال با اعتیاد به اینترنت در نوجوانان دختر

شهر تهران

استاد راهنما:

دکتر فریبا حسنی

استاد مشاور:

استاد منصوره شهریاری احمدی

پژوهشگر:

لیلا میروهابی نمینی

پاییز ۱۳۹۱

تقدیم به :

تدوین این پایان نامه فرصتی زیننده و بهانه ای است برای سپاسگزاری از دستان پر مهر پدر و مادر گرامیم، که از این دستان، صبری فزون و محبتی روز افزون گرفته ام. آنان که نخستین آموزگاران زندگیم بوده اند و الفبای زیستن را به من آموختند.

پیشکش به همسر بزرگووارم که در طول تحصیل، پشتوانه ای گرانبقدر و مشوقی صبور برایم بوده است.

تقدیر و تشکر :

حمد و سپاس بیکران، خداوند سبحان را که توفیق انجام این پژوهش را به این بنده عطا فرمود و این مهم میسر نبود جز با راهنمایی استاد گرانقدر و ارجمند خانم دکتر فریبا حسنی که به جای اندیشه‌ها، اندیشیدن را به من آموختند. از ایشان کمال تشکر و امتنان را دارم.

و همچنین از استاد گرامی، خانم منصوره شهریاری که در مراحل تدوین پایان نامه با نهایت بزرگواری و با نظرات ارزنده، مرا در انجام این پژوهش یاری نمودند، تشکر و قدردانی می‌نمایم.

و در پایان از تمامی عزیزانی که صبورانه مرا در انجام این پایان نامه یاری کردند تشکر و قدردانی مینمایم.

تعهدنامه اصالت پایان نامه کارشناسی ارشد

اینجانب لیلا میروهابی نمینی دانش آموخته مقطع کارشناسی ارشد ناپیوسته به شماره دانشجویی ۸۷۰۰۰۰۸۷۰۰۰ در رشته روانشناسی گرایش تربیتی که در تاریخ ۹۱/۸/۲۸ از پایان نامه خود تحت عنوان: بررسی رابطه سبک های دلبستگی و نشانگان اختلال با اعتیاد به اینترنت در نوجوانان دختر با کسب نمره ۱۸ و با درجه عالی دفاع نموده ام بدینوسیله متعهد می شوم:

۱- این پایان نامه حاصل تحقیق و پژوهش انجام شده توسط اینجانب بوده و در مواردی که از دستاوردهای علمی و پژوهشی دیگران (اعم از پایایان نامه، کتاب، مقاله و ...) استفاده نموده ام، مطابق ضوابط و رویه های موجود، نام منبع مورد استفاده و سایر مشخصات آن را در فهرست ذکر و درج کرده ام.

۲- این پایان نامه قبلاً برای دریافت هیچ مدرک تحصیلی (هم سطح، پایین تر یا بالاتر) در سایر دانشگاه ها و موسسات آموزش عالی ارائه نشده است .

۳- چنانچه بعد از فراغت از تحصیل، قصد استفاده و هرگونه بهره برداری اعم از چاپ کتاب، ثبت اختراع و ... از این پایان نامه داشته باشم از حوزه معاونت پژوهشی واحد مجوزهای مربوطه را اخذ نمایم .

۴- چنانچه در هر مقطع زمانی خلاف موارد فوق ثابت شود، عواقب ناشی از آن را بپذیرم و واحد دانشگاهی مجاز است با اینجانب مطابق ضوابط و مقررات رفتار نموده و در صورت ابطال مدرک تحصیلی ام هیچ گونه ادعایی نخواهم داشت .

نام و نام خانوادگی: لیلا میروهابی
تاریخ و امضاء
۹۱/۸/۲۸

بسمه تعالی

در تاریخ ۱۳۹۱/۸/۲۸

دانشجوی کارشناسی ارشد خانم لیلا میروهابی نمینی از پایان نامه خود دفاع نموده و با نمره ۱۸ به حروف هجده و با درجه عالی مورد تصویب قرار گرفت.

امضاء استاد راهنما

فهرست مطالب

صفحه	عنوان	چکیده
------	-------	-------

فصل اول : کلیات تحقیق

۲	مقدمه
۴	بیان مسئله
۷	اهمیت و ضرورت پژوهش
۷	هدف های تحقیق
۸	فرضیه های تحقیق
۸	تعاریف واژگان و اصطلاحات
۱۰	تعاریف عملیاتی

فصل دوم: ادبیات و پیشینه تحقیق

۱۲	بخش اول: دل بستگی
۱۷	عملکرد بیولوژیکی سیستم دل بستگی
۲۰	مفهوم سبک دل بستگی
۲۹	تفاوت های فردی در کارکرد سیستم دل بستگی
۳۰	دل بستگی ایمن و تنظیم هیجانی

۳۵	دلبستگی اجتنابی و بازداری یا سرکوب کردن تجربه هیجانی
۳۸	دلبستگی اضطرابی و شدت هیجان های نامطلوب
۴۰	دلبستگی بزرگسالان
۴۴	تاثیرات دلبستگی ناایمن در روابط
۴۴	علت های دلبستگی ناایمن
۴۵	بخش دوم: نشانگان اختلال و دلبستگی
۵۲	بخش سوم: نشانگان اختلال اعتیاد به اینترنت
۵۲	تاریخچه تکامل اینترنت
۵۶	اینترنت در ایران
۵۷	کاربردهای اصلی فن آوری اطلاعات و اینترنت
۵۸	اینترنت در نقش یک رسانه جمعی
۶۱	سنخ شناسی اثرات اینترنت بر روابط اجتماعی
۶۲	دیدگاه های پیرامون اینترنت
۶۶	گرایش نوجوانان و جوانان به اینترنت
۶۷	اصل بلوغ اینترنتی
۶۹	کارکرد اینترنت
۷۱	ویژگی های اصلی اینترنت و مخاطبان آن

۷۱ طبقه بندی استفاده کنندگان اینترنت
۷۳ آثار و نقش اجتماعی اینترنت
۷۳ زندگی خانوادگی
۷۴ اینترنت و مذهب
۷۵ اینترنت و خانواده در ایران
۷۶ الگوی استفاده از رسانه در سنین مختلف تحصیلی
۷۸ نقش اینترنت در اجتماع
۷۸ گذراندن اوقات فراغت
۸۰ تأثیرات اینترنت بر هویت نوجوانان
۸۲ اینترنت و هویت ملی
۸۴ اینترنت و هویت دینی
۸۹ اینترنت و هویت فرهنگی
۹۳ استعمار، جهانی شدن رسانه ها و فرسایش هویت‌های ملی
۹۴ اهداف سایت های ضد اخلاقی و تکنیک های جذب نوجوانان
۹۵ تاثیر اینترنت بر سلامت دانش آموزان
۹۶ تاثیر اینترنت بر روابط اجتماعی
۹۶ اعتیاد الکترونیکی و اینترنتی
۹۸ علت اصلی اعتیاد اینترنتی در ایران

- مشکلات نوجوانان درگیر با اینترنت..... ۱۰۰
- درمان اعتیاد اینترنتی ۱۰۱
- مروری بر تحقیقات انجام شده در خارج کشور ۱۰۱
- مروری بر تحقیقات داخل کشور ۱۰۳

فصل سوم: روش تحقیق

- روش تحقیق..... ۱۰۷
- جامعه آماری ۱۰۷
- حجم نمونه و روش نمونه گیری ۱۰۷
- ابزار گردآوری اطلاعات ۱۰۸
- روش تجزیه و تحلیل اطلاعات ۱۱۰

فصل چهارم: تجزیه و تحلیل داده ها

- داده های توصیفی..... ۱۱۲
- داده های استنباطی ۱۳۳

فصل پنجم: بحث و نتیجه گیری

- بحث و نتیجه گیری ۱۳۹
- محدودیت های تحقیق ۱۴۸
- پیشنهادهای تحقیق..... ۱۴۸
- منابع ۱۵۰

فهرست جدول ها

عنوان	صفحه
جدول شماره ۴-۱- شاخص های آماری مربوط به نمرات اعتیاد به اینترنت و سبک های دلبستگی در دانش آموزان.....	۱۱۳
جدول شماره ۴-۲- شاخص های آماری مربوط به نمرات اختلالات رفتاری مبتنی بر DSM در دانش آموزان.....	۱۲۶
جدول ۴-۳- نتایج ضریب همبستگی برای سبک های دلبستگی و اعتیاد به اینترنت.....	۱۳۳
جدول ۴-۴- نتایج ضریب همبستگی برای اختلالات رفتاری مبتنی بر تجربه و اعتیاد به اینترنت در دانش آموزان.....	۱۳۴
جدول ۴-۵- نتایج ضریب همبستگی برای اختلالات رفتاری مبتنی بر DSM و اعتیاد به اینترنت دانش آموزان.....	۱۳۵
جدول ۴-۶- رگرسیون چند متغیری پیش بینی اعتیاد به اینترنت از طریق سبک های دلبستگی و اختلالات رفتاری.....	۱۳۶
ضریب رگرسیون مرتبط با جدول ۴-۶.....	۱۳۷

فهرست نمودارها

صفحه	عنوان
۱۱۴.....	نمودار ۴-۱- نحوه توزیع نمرات اعتیاد به اینترنت.....
۱۱۵.....	نمودار ۴-۲- نحوه توزیع نمرات سبک دلبستگی ایمن.....
۱۱۶.....	نمودار ۴-۳- نحوه توزیع نمرات سبک دلبستگی اجتنابی.....
۱۱۷.....	نمودار ۴-۴- نحوه توزیع نمرات سبک دلبستگی دوسوگرا.....
۱۱۸.....	نمودار ۴-۵- نحوه توزیع نمرات سبک دلبستگی اضطراب /افسردگی.....
۱۱۹.....	نمودار ۴-۶- نحوه توزیع نمرات سبک دلبستگی گوشه گیری / افسردگی.....
۱۲۰.....	نمودار ۴-۷- نحوه توزیع نمرات سبک دلبستگی شکایات جسمانی.....
۱۲۱.....	نمودار ۴-۸- نحوه توزیع نمرات سبک دلبستگی مشکلات اجتماعی.....
۱۲۲.....	نمودار ۴-۹- نحوه توزیع نمرات سبک دلبستگی مشکلات تفکر.....
۱۲۳.....	نمودار ۴-۱۰- نحوه توزیع نمرات اختلال مشکلات توجه.....
۱۲۴.....	نمودار ۴-۱۱- نحوه توزیع نمرات اختلال رفتار قانون شکنی.....
۱۲۵.....	نمودار ۴-۱۲- نحوه توزیع نمرات اختلال رفتار پرخاشگرانه.....
۱۲۷.....	نمودار ۴-۱۳- نحوه توزیع نمرات مشکلات عاطفی.....
۱۲۸.....	نمودار ۴-۱۴- نحوه توزیع نمرات مشکلات اضطرابی.....
۱۲۹.....	نمودار ۴-۱۵- نحوه توزیع نمرات مشکلات جسمانی.....

نمودار ۴-۱۶- نحوه توزیع نمرات مشکلات ADHD.....۱۳۰

نمودار ۴-۱۷- نحوه توزیع نمرات رفتار مقابله ای.....۱۳۱

نمودار ۴-۱۸- نحوه توزیع نمرات رفتار سلوک.....۱۳۲

چکیده

هدف از انجام این پژوهش بررسی رابطه سبک های دلبستگی و نشانگان اختلال با اعتیاد به اینترنت در نوجوانان دختر شهر تهران بود. روش انجام پژوهش، از نوع همبستگی بود. جامعه آماری دانش آموزان دختر مقطع متوسطه منطقه دو شهر تهران بوده اند. بدین منظور تعداد ۳۵۰ نفر از دانش آموزان بصورت تصادفی ساده انتخاب شدند و پرسشنامه دلبستگی، اعتیاد به اینترنت و پرسشنامه نشانگان اختلال آخباخ اجرا گردید و برای تجزیه و تحلیل داده‌ها با استفاده از ضریب همبستگی پیرسون و رگرسیون چند متغیره به آزمون فرضیه‌های تحقیق پرداخته شد. نتایج نشان داد که دلبستگی ناایمن دوسوگرا/اضطرابی رابطه مثبت و معنی داری در سطح $0/05 =$ با اعتیاد به اینترنت دارد. همچنین اختلالات رفتاری دانش آموزان نیز رابطه مثبت و معنی داری در سطح $0/01 =$ با اعتیاد به اینترنت دارد. نتایج تحلیل رگرسیون نشان داد که از بین اختلالات رفتاری مشکلات سلوک، قانون شکنی، پرخاشگری و مشکلات تفکر در جهت مثبت توان پیش بینی اعتیاد به اینترنت دانش آموزان را دارند.

کلید واژه: سبک‌های دلبستگی، اختلالات رفتاری، اعتیاد به اینترنت

فصل اول
کلیات تحقیق

مقدمه:

اعتیاد در مقوله های مختلف یکی از مهمترین مشکلات عصر حاضر می باشد که گسترده جهانی پیدا کرده است مشکلی که میلیونها زندگی را ویران و سرمایه های کلان ملی را صرف هزینه مبارزه، درمان و صدمات ناشی از آن می نماید. روزانه تعداد زیادی بر شمار مبتلایان این مصیبت افزوده گشته و بر این اساس عوارض آن که شامل اختلالات جسمی، روانی، خانوادگی، فرهنگی، اقتصادی- اجتماعی می باشد؛ باعث از بین رفتن مرزهای فرهنگی جامعه و به خطر افتادن سلامت روانی و اقتصادی بشر می گردد. کشور ما به دلایل متعدد فرهنگی از قبیل باورهای غلط و سنتی مردم دارای شرایط کاملاً بحرانی و حساس می باشد و مبتلایان به اعتیاد همه روزه باعث ایجاد خسارت سنگین اقتصادی و فرهنگی به جامعه می گردند (مناجاتی، فرنام و محمدی، ۱۳۸۵). از جمله انواع این اعتیاد معضل اعتیاد به اینترنت در بین نوجوانان و جوانان است.

تبیین ها و نظریه های پیرامون اعتیاد به اینترنت از حوزه های مطالعاتی متعددی بدست آمده اند که از جمله آنها می توان به جامعه شناسی و روانشناسی اشاره کرد (بابور^۱، ۲۰۰۸). به رغم اقدامات پژوهشی قابل ملاحظه، و تناقضهای بسیار در رابطه با نحوه ای که جوامع گوناگون، اینترنت را در نظر می گیرد، جنبه های متعددی از تمایل بیمارگونه به اینترنت وجود دارند که هنوز علت آن آشکار نیست. (سید محمدی، ۱۳۸۶).

^۱Babour

با توجه به اینکه اعتیاد به اینترنت یک بیماری جسمانی نیست و شامل جنبه‌های روانی، اجتماعی و فرهنگی می‌باشد و همچنین عوامل متعددی در ایجاد این پدیده نقش دارند، بنابراین درمان این معضل نیز شامل جنبه‌های مختلف می‌گردد و بسیار پیچیده‌تر و مشکل‌تر از درمان بیماری‌های دیگر می‌باشد. به همین منظور پژوهشها و مطالعات زیادی در این زمینه صورت گرفته است تا روشهای درمانی هر چه بیشتر بتواند جهت کمک به فرد مبتلا موفق باشد و تا حد ممکن درصد برگشت پذیری این شکل از اعتیاد را کاهش دهد (مناجاتی، فرنام و محمدی، ۱۳۸۵).

عوامل چندی ممکن است افراد را مستعد اعتیاد به اینترنت بنماید، از آن جمله می‌توان به پرورش یافتن در یک خانواده ناشاد، وجود والدینی که یا آسان‌گیر هستند یا اینکه الگوی مناسبی از روابط عاطفی را فراهم نمی‌کنند، و تأثیرات دوستان اشاره کرد. همچنین ناهمنوایی اجتماعی با استفاده مداوم از اینترنت، وابستگی در شخص بوجود می‌آورد که خود نیاز تازه‌ای می‌آفریند که باید ارضا شود (روزنباام^۱، ۲۰۱۰). متغیرهای شخصیتی که با اعتیاد به اینترنت ارتباط دارد، شامل پایین بودن اعتماد به نفس، کمبود احساس رضایت شخص و کمبود اعتماد به خود و نیاز شدید به رابطه عاطفی مفقوده، عدم درک خانواده، ناتوانایی در ابراز وجود، بی‌تاب و بی‌قرار بودن، ناتوانی در پذیرش و مسئولیت‌های بزرگسالی می‌باشد (پیر جلیان، ۱۳۸۸).

یانگ^۲ (۱۹۹۸) داشتن حداقل چهار مورد از علائم زیر را برای تشخیص اعتیاد به اینترنت ضروری می‌داند: احساس داشتن اشتغال ذهنی با اینترنت، احساس نیاز برای استفاده از اینترنت با افزایش مقدار زمان استفاده از اینترنت به منظور کسب رضایت، نداشتن توانایی برای مهار خود در استفاده از اینترنت، داشتن احساس ناآرامی و تحریک پذیری هنگام تلاش برای قطع یا توقف استفاده از اینترنت، استفاده از اینترنت به عنوان

۱ Rosenbaam

۲ Yang, K

راهی برای فرار از مشکلات یا تسکین دادن خلق، دروغ گفتن به اعضای خانواده یا دوستان به منظور مخفی ساختن مقدار گرفتار شدن به اینترنت. پژوهش‌های متعددی نشان داده‌اند که سبک‌های دلبستگی به عنوان یک عامل تحولی در گرایش شخصی و شکل‌گیری شخصیت یک تعیین‌کننده مهم است. چنانکه کارلسون و اسروف^۱ (۲۰۰۸) اهمیت کنش سازمانی سیستم دلبستگی را در یکپارچه کردن مؤلفه‌های عاطفی، انگیزشی، شناختی و رفتاری مورد تأکید قرار داده‌اند.

یافته‌های تحقیقات مکرر بر روی معتادان به اینترنت نشان دهنده مشکلات شخصیتی جدی آنهاست. ازسوی دیگر پیش آگهی بهبودی و درمان افراد که وابستگی به اینترنت دارند قویاً وابسته به مشکلات شخصیتی می‌باشد (آنانت و همکاران^۲، ۲۰۰۳؛ ریگر و همکاران^۳، ۲۰۰۵؛ به نقل از گودرزی ۱۳۸۷).

بیان مسأله

نظریه دلبستگی انسانها را به عنوان موجودات اجتماعی می‌نگرد که ظرفیت برقراری ارتباط با سایر انسانها را دارند تا بتوانند زنده بمانند. اما پختگی انسان هنگام ورود به این آنقدر کافی نیست که به او اجازه دهد تا رفتارهای دلبستگی خود را از همان ابتدا ابراز نماید. (خوشابی و ابوحمزه، ۱۳۸۶).

نظریه دلبستگی بر این باور است که دلبستگی، پیوندی جهان شمول است و در تمام انسانها وجود دارد. بدین معنی که انسانها تحت تأثیر پیوندهای دلبستگی‌شان هستند. بالبی^۴ معتقد است که یک شخص برای رشد سالم نیاز به پیوند عاطفی دارد. والدین حساس و

۱ Carlson & Sroufe

۲ Annanse & et al

۳ Reiger & et al

۴ attachment bonds

۵ Balbey

احساس امنیت، در کودک پایه‌ای برای سلامت روانی وی می‌باشند (گروسمن و گروسمن^۱، ۱۹۹۰). به نظر بالبی رابطه‌ی ناایمن موجب بی‌اعتمادی، مشکل در هماهنگی و حساس بودن و نارضایتی هیجانی در روابط عاشقانه می‌شود. روابط دلبستگی نقش بسیار مهمی در احساس امنیت ما دارند. برای کودکان، این رابطه ابتدا با والدین برقرار می‌شود، در بزرگسالان با یک زوج برقرار می‌شود (ویس^۲، ۲۰۰۴؛ به نقل از خوشابی و ابوحمره، ۱۳۸۶).

از جمله اینسورث^۳ (۲۰۰۸) با اشاره به "معیار قوی‌تر/ داناتر"^۴ بالبی برای تشخیص و تعیین تصویر دلبستگی امکان فراهم آوردن این معیار را برای پیوندهای عاطفی بین بزرگسالان مورد تردید قرار داده است. اما در جای دیگر (۲۰۰۸) پذیرفته است که این امکان وجود دارد که در پاره‌ای از انواع پیوندهای عاطفی در بزرگسالان مانند یک ازدواج خوب، هر یک از همسران برخی مواقع نقش تصویر "قوی‌تر/ داناتر" را برای دیگری بازی کنند. چنانکه هر یک از دیگری آرامش و ایمنی بدست آورد. البته ویس (۲۰۰۴) نیز معتقد است که به نظر نمی‌رسد که در دلبستگی بزرگسالان، نه خود و نه تصویر دلبستگی به عنوان داناتر و یا قوی‌تر در نظر گرفته شده باشد. اگرچه هر یک ممکن است در زمان‌های متفاوتی این چنین دیده شوند (مظاهری، ۱۳۸۹). دلبستگی دارای سه سبک ایمن، اجتنابی، مضطرب است (هازن و شاور، ۲۰۰۲، به نقل از سیمپسون^۵، ۲۰۰۳).

از سویی دیگر رشد روزافزون کاربران اینترنت در جهان زندگی انسان‌ها را دگرگون کرده است و از این میان طیف وسیعی از کاربران اینترنت را در منازل کودکان و نوجوانان تشکیل می‌دهند. اینترنت با جذابیت‌های منحصر به فرد خود بسیاری از نوجوانان و کودکان جامعه را به خود جلب کرده است. (موسوی، ۱۳۸۶).

۱ Grossman & Grossman

۲ Weiss

۳ Ainsworth

۴ Stronger/ wiser criterion

۵ Hazan & Shaver & Simpson